

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Ruim baan voor de LibrarySchool?

Calff, J.S.

Citation

Calff, J. S. (2011). Ruim baan voor de LibrarySchool? *Digitale Bibliotheek*, 2011(6-7), 20-23. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/18013>

Version: Not Applicable (or Unknown)
License: [Leiden University Non-exclusive license](#)
Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/18013>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Ruim baan voor de LibrarySchool?

Net als in 2009 en 2010 wordt ook dit jaar per 1 september 'eindelijk' de start van de LibrarySchool aangekondigd – de LibrarySchool (één woord) presenteert zichzelf als “een hoogwaardige academische opleiding voor openbare bibliotheken, waarin oude en nieuwe bibliotheekmedewerkers als innovators worden geschoold”. Er kan gekozen worden uit drie trajecten: Basis, Master en MBA. Met de twee laatste trajecten zou dus een academische graad behaald kunnen worden, een MA, respectievelijk een MBA. Op dit moment, zo'n zes weken voor de aangekondigde start, is op de [website](#) nog niets te vinden over vakken, docenten, studiekosten, (week)dagen waar op en plaats(en) waar het onderwijs zal plaatsvinden. Maar ... mogelijk ga ik alleen maar op zoek naar dergelijke zaken, omdat ik zelf nog onvoldoende innovator ben (= gebrek aan fantasie heb?).

**In september 2011 start
naar alle waarschijnlijkheid
de LibrarySchool, een
academische opleiding voor
de openbare bibliotheek-
sector. DB vroeg Josje Calff
om commentaar op dit
initiatief.**

Josje Calff¹

Hoeveel functies op academisch niveau zijn er in Nederlandse OB's?

Aantrekkelijk maar onrealistisch

Oppervlakkig bekeken biedt de LibrarySchool zowel voor sommige aankomende als voor meer ervaren, oudere bibliotheekmedewerkers een aantrekkelijk perspectief, maar de huidige opzet is onrealistisch om meerdere redenen.

Om te beginnen iets over aantallen. Hoeveel functies op academisch niveau zijn er in Nederlandse openbare bibliotheken? Het zal geen getal van méér dan twee cijfers zijn. De MBA-variant lijkt mij bij uitstek bestemd voor (toekomstige) OB-directeuren. Volgens Jan Krol, directeur van de OB Almelo, zijn daar in Nederland ongeveer zestien van nodig². Het carrièreperspectief is dus zeer beperkt en de prognose op dit punt kan alleen maar somber zijn. Of is de LibrarySchool toch breder bedoeld? Ook gericht op functies in andere bibliotheektypen, of mede gericht op andere, verwante, functies? In dat geval maakt het de weigering van de VOB om op dit moment al in de LibrarySchool te investeren des te begrijpelijker.

Competenties en accreditatie

Dan iets over competenties. Er wordt veel over competenties gesproken zonder dat duidelijk is wat daarmee precies bedoeld wordt. In hoeverre gaat het in de LibrarySchool om kennis, om vaardigheden en/of om gedrag? Bij een academische opleiding veronderstel ik dat een fikse component kennis noodzakelijk is, maar ... welke kennis? 'Innovator' worden associeer ik eerder met persoonlijke instelling, aanleg en gedrag dan met kennis. Bovendien: iets innovatiefs bedenken (zoals de LibrarySchool) is iets heel anders dan een innovatie implementeren – wie het één kan, is niet per se geschikt voor het ander.

En nog iets heel praktisch: het recht om een academische titel te kunnen verbinden aan een op-

leiding vereist *accreditatie* door de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO). Wie zich daar al eens mee bezig heeft gehouden weet dat dit een complex, tijdsverslindend, zeer veeleisend bureaucratisch proces is. De LibrarySchool zegt samen te werken met de Open Universiteit en dat betreft vermoedelijk juist dit punt, maar het is niet duidelijk in hoeverre accreditatie nu echt geregeld is.

Ambities en alternatieven

Bij het realiteitsgehalte van de start van LibrarySchool heb ik dus vraagtekens. Tegelijk vind ik de ambities op tenminste twee punten sympathiek:

(i) de wens medewerkers de mogelijkheid te bieden een Master-titel te behalen en (ii) de behoefte aan een (of mogelijk meerdere afzonderlijke) scherp toegesneden, maatwerk cursuspakket(ten), gericht op veelbelovende jongere medewerkers die een volgende stap kunnen zetten, en mogelijk ook ter inspiratie en opfrissing voor langer zittende medewerkers.

Ik kan mij goed voorstellen dat in openbare bibliotheken flink wat mensen werkzaam zijn voor wie het behalen van een Master-titel een nuttige en zinvolle carrièrestap kan zijn. Ook, maar niet per se, wanneer zij zelf die carrière bij voorkeur binnen de (openbare) bibliotheekwereld willen vervolgen. Als de bibliotheekleiding zo iemand in huis wil houden (of 'voor het vak' wil behou-

den), dan is het verstandig hem/haar daartoe passende opleidingsfaciliteiten te bieden. Maar op welk vakgebied die Master-opleiding dan het beste kan liggen, zal in individuele gevallen sterk uiteen lopen. Mits men over de juiste vooropleiding beschikt, biedt het bestaande scala aan Master-opleidingen aan Nederlandse universiteiten en

hogescholen genoeg mogelijkheden. Een piepkleine selectie van voor de handliggende keuzes zou zijn: *Organisatie, Cultuur en Management* (Universiteit Utrecht), *Culturele Informatiewetenschap* (Universiteit van Amsterdam), *Book and Digital*

Media Studies (Universiteit Leiden), *Recht en ICT* (Universiteit Groningen), *Accounting, Auditing & Control* (Erasmus Universiteit Rotterdam), *Erfgoedstudies* (Vrije Universiteit, Universiteit van Amsterdam). Maar ook Master-opleidingen op terreinen die geen relatie met de bibliotheek hebben kunnen uitstekend in een persoonlijk carrièrepad passen.

Young potentials

Ook denk ik zeker dat een speciaal toegesneden opleidingspakket dat zich richt op één (of enkele) bepaalde vrij homogene groep(en) medewerkers in openbare bibliotheken in een behoefte voorziet. In het wereldje van de KB en de Universiteitsbibliotheken (UKB) is om gelijksoortige redenen in 2009-2010 een cursusprogramma aangeboden aan een groep van 18 'Young Potentials' (YP), afkomstig uit de 13 UKB-bibliotheken, waarvoor vooraf zeer zorgvuldig een cursuspakket op maat is samengesteld. Dit YP-programma, twee driedaagse bijeenkomsten aangevuld met tussenliggend huiswerk en intervisie, omvat onder meer elementen van persoonlijkheidsontwikkeling, leidinggeven, verandermanagement, maar ook een flinke dosis vakinhoudelijke kennis en een aantal inspirerende voorbeelden in de vorm van presentaties door 'kopstukken' uit de wetenschappelijke bibliotheekwereld en gerelateerde omgevingen. Het programma is, met aanpassingen op grond van de opgedane ervaringen, beslist voor herhaling vatbaar, maar vooralsnog is er bij de UKB-bibliotheken niet voldoende nieuwe aanwas van kandidaten om elk jaar met een nieuwe groep te starten. Misschien liggen hier wel kansen voor een opleidingsprogramma dat zich richt op de toekomstige leiders uit verschillende bibliothektypen samen.

Te veel en te weinig?

Het aanbod in Nederland van opleidingen die zich specifiek richten op het vakgebied van bibliotheek en informatie, is divers, maar onoverzichtelijk en volgens velen slecht toegesneden op de vraag, zowel vanuit potentiële studenten als vanuit werkgevers³. Op bepaalde punten is het opleidingsaanbod groter dan de vraag, zoals bij de IDM-opleidingen, waar men, ondanks een de laatste jaren sterk teruggelopen aantal aanbiedende hogescholen, grote moeite heeft voldoende studenten te trekken – en over een gebrek aan afgestudeerde IDM-ers heb ik werkgevers nooit horen klagen. Op andere punten kan blijkbaar niet in een bestaande behoefte worden voorzien, hetgeen leidt tot nieuwe

initiatieven zoals dat van het YP-programma van UKB, en ook tot de LibrarySchool-plannen.

Het (post)academisch niveau is in het Nederlandse LIS-opleidingsaanbod maar heel mager vertegenwoordigd⁴ – wat overigens ook de 'status' van het informatievak geen goed doet.

Zowel in de Verenigde Staten als in Groot-Brittannië is er in dit opzicht, zelfs in tijden van crisis, veel om jaloers op te zijn. Maar zelfs daar kent men – voor zover ik weet – geen geaccrediteerde academische LIS-opleiding, die zich exclusief richt

op (lees: beperkt tot) openbare bibliotheken. En mij lijkt dat geen gemis. **db**

1 Josje Calff is adjunct directeur van de Universitair Bibliotheken in Leiden. Daarnaast is zij lid van de Raad van Toezicht van het SIOB en voorzitter van de FOBID-Opleidingscommissie. Dit artikel schreef ze op persoonlijke titel.

2 Informatie Professional 07/08 2011 p.11.

3 Dit opleidingsaanbod is het onderwerp van een Expertmeeting, georganiseerd door de FOBID-Opleidingscommissie, die op 13 oktober a.s. gehouden wordt in de KB in Den Haag. Zie: <http://sitegenerator.bibliotheek.nl/fobid/overig31/overig31.asp>.

4 Dat Jos van Helsloot in zijn artikel in de IP 07/08 2011 p.18-21 aantoonde dat er op ons vakgebied toch best veel artikelen van Nederlandse herkomst gepubliceerd worden in peer-reviewed tijdschriften (d.w.z. dat deze artikelen een academisch niveau hebben), doet daar niets aan af.